

بررسی چند ایده در رابطه با هومص

تعداد ۱۴ ایده دریافت شده است. این نوشته به ارزیابی اولیه این ایده‌ها می‌پردازد.

عناوین ایده‌ها

۱. تولید یا انتخاب داستان
۲. پیشنهاد کتاب یا فیلم
۳. انتخاب موضوع منبر و ارائه محتوای مرتبط
۴. انتخاب موضوع پژوهش، ارائه پرسش‌ها، پیشنهاد کلیدواژه و منابع مرتبط
۵. پیشنهاد غذا و روش تهیه آن
۶. ارائه نسخه طب سنتی
۷. مشاوره و پیشنهاد راه‌حل تصمیم‌گیری
۸. پاسخ به سؤالات شرعی
۹. تشخیص بیماری با نبض
۱۰. شخصیت‌شناسی از روی علم چهره‌شناسی
۱۱. ارائه اطلاعات تفصیلی اماکن روی نقشه
۱۲. ویرایشگر برخط متون
۱۳. اصلاح و ویرایش متون علمی
۱۴. تعبیر خواب

آن چه هست

غیر از چهار ایده ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲، سایر خدمات در حال حاضر ارائه می‌شود، در ابزارهای رایجی مانند: ChatGPT مربوط به کنسرسیوم OpenAI و Copilot مربوط به شرکت Microsoft. مثلاً برای تولید داستان، کفایت پیرنگ اصلی و شخصیت‌های محوری و طرح کلی را به فارسی تایپ کنید، بلافاصله هوش مصنوعی خلاصه‌ای از داستان را تولید می‌کند. از این روش حتی برای نوشتن فیلمنامه و سناریو هم می‌شود استفاده کرد. موارد دیگر نیز همین‌طور. نگارنده خود چند مورد را قبلاً تست کرده و پاسخ گرفته است.

منبع هومص

ولی مسئله این است که ابزارهای هومص از کجا این اطلاعات را تولید می‌کنند؟ از داده‌هایی که در سطح اینترنت دیده می‌شود. آن‌ها در واقع یک جستجوگر شبیه به گوگل هستند. همان روش را برای خزش اطلاعات و جمع‌آوری آن از درون صفحات اینترنتی استفاده می‌کنند. در جستجو هم با همان روش‌ها عمل. تفاوت در نحوه ارائه اطلاعات است که با استفاده از روابط میان داده‌ها و با استفاده از الگوریتم‌های زبان طبیعی و هستان‌نگاری‌هایی که با تحلیل همین داده‌های آشکار تولید کرده‌اند، متن پاسخ را می‌سازند.

ایراد هومص‌های موجود

مشکل این ابزارها در منابع داده‌ای آن‌هاست که به نحو صحیحی اعتبارسنجی نشده‌اند. یعنی وقتی عبارت «مبانی اسلامی» را چاشنی ایده‌ها می‌کنیم، درک هومص از مبانی اسلامی با آنچه ما در نظر داریم متفاوت است. شخصاً پرسش‌های زیادی درباره مسائل و چالش‌های اجتماعی پرسیده‌ام از هومص، درباره مشاوره ازدواج، خانواده، تربیت فرزند، در بسیاری از موارد پاسخ‌ها بسیار سکولار است و نگاهی که ما به دین داریم را بر نمی‌تابد.

راه حل مشکل هومص

تنها راه برای رفع این مشکل تولید بانکها و انباره‌های بزرگ و حجیم داده‌های معتبر است؛ «معتبر». اعتباری که الگوریتم‌های تولیدی بومی بتواند به داده‌ها بدهد و صحیح را از سقیم جدا کند. تمام آنچه در فضای اینترنت منتشر می‌شود مورد تأیید نیست و نمی‌تواند در هستان‌نگاری هومص به کار رود. ما گریزی نداریم از این‌که خودمان داده‌ها را خزش کرده و با الگوریتم‌های خودمان اعتبارسنجی کرده و به انباره داده برسیم. هستان‌نگاری‌های جدید بسازیم و هومص جدیدی تولید کنیم که با مبانی اسلامی عمل نماید. کدام شرکت است که به چنین پروژه‌ای نزدیک شود؟ به دلیل بزرگی و هزینه زیاد آن و ابهامی که در بازگشت سرمایه دارد.

ابزارهای تولید داده

درباره ایده ۹ و برخی ایده‌های دیگر مشابه، نیاز به ابزارهای فیزیکی جانبی داریم که داده‌های مورد نیاز هومص را تولید کنند. درباره نبض باید دستگاهی به دست بیمار متصل شود، تا نه فقط داده رقومی و دو حالت «نبض/سکون»، بلکه شدت نوسان نبض و ظرائف دیگری از حرکت رگ را دریافت کرده، به رایانه منتقل و توصیف نماید. تا این ابزار فیزیکی تولید نشود، هومص داده‌ای در اختیار ندارد تا بتواند آن را موضوع بررسی قرار دهد. موارد دیگری مانند: بو، اجزای چهره، تشخیص نحوه تنفس و گفتار شخص. خیلی عوامل مهمی در طب سنتی وجود دارد که تا ابزار تشخیص آن تولید نشود، از هومص کاری بر نمی‌آید. ابزارهای فیزیکی موجود این جزئیات را دریافت نمی‌کنند.

ماژول‌های قابل اتصال

مواردی مانند ۱۱ و ۱۲ اگر چه داده‌های کافی دارند، ولی ابزارهایی هستند که باید به ابزارهای موجود متصل شوند. اگر قرار است یک ماژول برود داخل سامانه «نشان» یا MS Word این نیاز به مجوزهای صاحبان این نرم‌افزارها و SDKهای آنها دارد. هومص در همین شرایط فعلی هم می‌تواند این وظایف را بر عهده بگیرد، ولی برای قرارگیری در داخل این ابزارها، نیاز به تعامل با خود سامانه‌ها دارد که باز هم بحث بازگشت سرمایه و سود مادی آن مطرح است که شرکت‌های خصوصی انگیزه کافی برای تولید این قبیل ماژول‌ها ندارند، تا زمانی که مشتری حاضر به پرداخت وجه و خرید آنها نباشد که معمولاً نیست. یادمان نرفته که با بودجه دولتی ماژول «[ویراستیار](#)» تولید شد، ولی رها شده و توسعه نیافت.

فقدان دانش و علم مدون

درباره ایده ۱۰ که شناخت شخصیت از روی چهره است، همین الآن هم چیزهایی در اینترنت هست و هومص هم پاسخ‌هایی می‌دهد. ولی این علم به آن صورتی که در گذشته میان اعراب معروف بوده به علم «قیافه‌شناسی» مدون و در اختیار نیست. کتاب‌های پراکنده یا نسخ خطی و چاپ سنگی تا زمانی که گرد نیامده و در قالب دستورات روشن و واضحی تدوین نشوند، به عنوان مواد خام نمی‌توانند در اختیار هومص قرار گیرند. وضعیت تعبیر خواب هم همین است، ولی درباره تعبیر خواب آن‌قدر کتاب نوشته شده و آن‌قدر داده‌های متفرقه در اینترنت هست که هومص با استفاده از آنها پاسخ تولید می‌کند، هر چند غیر قابل اعتماد. ولی منابع «علم قیافه‌شناسی» محدود هستند.

در نهایت

آنچه ما واقعاً نیاز داریم و نیاز مبرم و فوری هم، انباره دادگان است. داده‌هایی که توسط نیروهای انسانی برچسب خورده و تأیید شده باشند. از میان این برچسب‌ها می‌توانیم به الگوها و الگوریتم‌هایی برسیم که هومص بتواند تعلیم داده شده (Train) و سایر داده‌ها را نیز اعتبارسنجی کند، با تکیه بر همان تحلیل‌های انسانی. با این الگوریتم‌ها اگر حجم زیادی داده خزش شده را توسط هومص تحلیل کرده و تبدیل به هستان‌نگاری نماییم، به شبکه‌های عصبی مناسبی از مفاهیم دست پیدا خواهیم کرد که «مال خودمان» است و متفاوت با آنچه امروز در جهان هست. اگر انباره داده هومص بومی شود، خود هومص هم بومی می‌شود و پاسخ‌های قابل پذیرش توسط ما ارائه خواهد کرد. ﴿